

A KSH jelenti: Gazdaság és társadalom, 2014/3

Tartalom

Hazai és nemzetközi makrogazdasági folyamatok	1
Ágazati teljesítmények	1
Társadalmi és jövedelmi folyamatok	2

Hazai és nemzetközi makrogazdasági folyamatok

- 2014 első három hónapjában a fejlett országok többségében a makrogazdasági folyamatok kedvezően alakultak. A Nemzetközi Valutaalap előrejelzése szerint a **globális gazdaság** teljesítménynövekedése gyorsulni fog: a 2013. évi 3,0%-os emelkedést követően 2014-ben 3,6% lesz a bővülés mértéke az előző évihez képest.
- 2014 első negyedévében az **Egyesült Államok** gazdasági teljesítménye 2,3,¹⁾ **Kínáé** 7,4, **Japáné** 2,7%-kal²⁾ bővült az előző év azonos időszakához viszonyítva.
- Az előzetes adatok alapján 2014 első három hónapjában az **Európai Unió (EU-28)** tagországainak együttes teljesítménye 1,4%-kal¹⁾ emelkedett az egy évvel korábbihoz mérten. Az unió legnagyobb nemzetgazdasága, Németország teljesítménye 2,3%-kal¹⁾ bővült.
- **Hazánk bruttó hazai terméke** a KSH – korlátozott információs bázisra épülő – gyorsbecslése szerint **2014 I. negyedévében 3,5%-kal növekedett** az egy évvel ezelőttihez képest. A termelési oldalon végbement emelkedés oka alapvetően – a járműgyártás és a hozzá kapcsolódó beszállítói ágazatok termelésbővülése miatt – az ipar, valamint az építőipar teljesítménynövekedése.
- Jelentős mértékben hozzájárult a 2014. I. negyedévi növekedéshez a **nemzetgazdasági beruházások** – előző évihez mért – 23%-os bővülése. A nemzetgazdasági ágak többségében emelkedett a beruházási teljesítmény.
- 2014 I. negyedévében a – **nemzetközi összehasonlítások** során alkalmazott – szezonálisan és naptárhatással kiigazított index szerint hazánk gazdasági teljesítménye 3,2%-kal haladta meg az egy évvel korábbi szintet, amivel az uniós rangsor élmezőnyében helyezkedünk el. A régiós verseny társak közül Romániában 3,8, Lengyelországban 3,5, Csehországban és Szlovákiában pedig egyaránt 2,0%-kal bővült a GDP.
- Az előzetes adatok alapján hazánk **külkereskedelmi forgalma 2014 márciusában** exportban 7,4, importban 8,8%-kal bővült az előző év azonos hónapjához képest. A január–márciusi időszak egészében az export euróértéke 5,1, az importé 4,0%-kal bővült.
- A **külkereskedelmi mérleg** 2014 január–márciusában 1917 milliárd euróval aktívummal zárt, 286 milliárd euróval többel, mint egy évvel korábban.
- 2014 január–februárjában a kivitel **volumene** 7,1, a behozatalé 5,7%-kal nőtt az előző év azonos időszakához képest.

- A részletesen feldolgozott **első kéthavi adatok** alapján Magyarország uniós exportjának volumene 9,0, az importé 15%-kal emelkedett, míg az Európai Unió kívüli országokba irányuló kivitel volumenének stagnálása a behozatal 15%-os csökkenésével párosult.
- Az **áruforgócsoportok** közül a forgalom mindkét irányában legjelentősebb súlyt képviselő gépek és szállítóeszközök kiviteli volumene 6,7, a behozatalé 8,6%-kal növekedett, a szintén jelentős súlyú, feldolgozott termékek exportvolumene 7,5, az importé 10%-kal bővült az egy évvel korábbi szinthez képest.
- **Az év első két hónapjában a külkereskedelmi forgalom forintban mért árszínvonal**a az exportban 1,2, az importban 0,2%-kal növekedett, így a cserearány 1,0%-kal javult.
- A Nemzetgazdasági Minisztérium adatai alapján **2014 első négy hónapjában az államháztartás központi alrendszerének** pénzforgalmi szemléletű, konszolidált **hiánya** 951 milliárd forint volt, 423 milliárd forinttal több, mint a megelőző év azonos időszakában. A mérleg romlásához hozzájárult, hogy a volt nonprofit egészségügyi gazdasági társaságok kiadásai január–márciusban, a pedagógusbér-emeléssel kapcsolatos kiadás pedig január–áprilisban csak a 2014-et érintette, a tavalyit nem. (Az intézmények átvételére 2013. április elején, a pedagógusbér-emelésre szeptemberben került sor.) Rontotta az idei mérleget ezenkívül az is, hogy a családi támogatások, valamint a központi költségvetési szerveknél foglalkoztatottak bérének kifizetéséhez szükséges fedezetet már áprilisban átutalták a május elejei munkaszüneti napok miatt.
- A Magyar Nemzeti Bank előzetes adatai szerint 2014. március végén a **háztartások bruttó pénzügyi vagyona** 30,3 billió forint volt, 5,5%-kal több az egy évvel korábbinál. A tartozások 9,0 billió forintot, az egy évvel korábbinál 5,9%-kal kevesebbet tettek ki. A két tényező különbségeként előálló nettó pénzügyi vagyon 21,3 billió forint volt, 11%-kal több a 2013. március végéig képest. A tartozások oldalán megjelenő **devizahitelek** állományi értéke (4,4 billió forint) 11%-kal maradt el az egy évvel korábbtól. A **háztartások nettó finanszírozási képessége** a 2014 első negyedévével záruló elmúlt egy évben 1682 milliárd forint volt, a GDP 5,7%-a.

Ágazati teljesítmények

- 2014 január–márciusában a **mezőgazdasági termelői árak** 12%-kal csökkentek 2013 első három hónapjához viszonyítva. A növényi termékek ára 17%-kal visszaesett, az élő állatok és állati termékeké alig változott (-0,3%). A termelői árak március hónapban 10%-kal csökkentek 2013 márciusához képest, ezen belül a növényi termékek ára 15, az élő állatok és állati termékeké 1%-kal mérséklődött.
- 2014 első negyedévében a **mezőgazdasági termelés ráfordítási árszintje** 5%-kal maradt el az előző év azonos időszakától. Az **agrárroló** értéke 93,1% volt.
- Az **ipari termelés volumene** 2013 szeptembere óta nő, **2014 első negyedévében** 8,4%-kal magasabb volt, mint egy évvel korábban.

¹⁾ Szezonálisan és munkanaphatással kiigazított.

²⁾ Szezonálisan kiigazított.

A bővülést kizárólag a külpiaci értékesítések eredményezték. Az export volumene az első negyedévben 11,9%-kal haladta meg a 2013. első negyedévit, a hazai eladásoké azonban 3,0%-kal csökkent.

- Az ipari kibocsátás több mint kilenczetedét előállító **feldolgozóipar** belül az alágak túlnyomó többségében nőtt a termelés az előző év első negyedévéhez képest. Őt alág (a textil- és bőripar, a vegyi anyag, termék gyártása, a kohászat, fémfeldolgozás, a villamos berendezés gyártása és a járműgyártás) esetében a növekedés kétszámjegyű volt. A legnagyobb részesedésű járműgyártásban jelentős, 28,5%-os bővülés ment végbe. A vegyi anyag, termék gyártásában 19,3%-os volt a növekedés; a harmadik legnagyobb súlyú élelmiszeriparban pedig 3,5%-kal nőtt a változatlan áron számolt termelés. A második legnagyobb részesedésű számítógép, elektronikai, optikai termékek gyártásában ugyanakkor 6,4%-kal elmaradt a bruttó kibocsátás az egy évvel korábbtól.
- A legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozások körében az **egy alkalmazásban állóra jutó ipari termelés** január–márciusban 6,5%-kal nőtt, 2,0%-os létszámnövekedés mellett.
- Március végén a megfigyelt feldolgozóipari ágazatok összes **rendelésállományának** volumene 21%-kal volt magasabb az egy évvel korábbinál. Az **új rendelések** volumene márciusban 28%-kal meghaladta az egy évvel korábbit.
- Az **ipari termelői árak** január–márciusban 0,6%-kal alacsonyabbak voltak, mint egy évvel korábban. A belföldi értékesítési árak átlagosan 1,9%-kal csökkentek, az exportértékesítés árai pedig 0,2%-kal emelkedtek egy év alatt.
- Az **építőipari termelés volumene az első negyedévben** kiemelkedően, 27,6%-kal nőtt a tavaly ilyenkoréhoz képest, ezen belül az épületek építése 18,9, az egyéb építményeké 40,3%-kal bővült. Az **új építőipari szerződések** volumene 17,6%-kal meghaladta az egy évvel korábbit. Az építőipari vállalkozások **szerződésállománya** március végén 62%-kal magasabb volt, mint egy évvel korábban. Az első negyedévben az **építőipar termelői árai** 2,4%-kal haladták meg a 2013. január–márciusit.
- 2014 első negyedévében a lakásépítés elmozdult a mélypontról: 1692 **új lakás épült**, 51%-kal több, mint egy évvel korábban. Az építésügyi szakhatóságok 1654 lakás építésére adtak ki engedélyt, ami 20%-os növekedés a 2013. első negyedévihez képest. A vállalkozások által épített lakások aránya 29-ről 43%-ra emelkedett, azonban továbbra is a természetes személyek által építettek aránya a meghatározóbb (56%). A használatba vett lakások **átlagos alapterülete** 99 m² volt, 13 m²-rel kevesebb, mint egy évvel korábban.
- 2013. július 1-jétől átalakult a dohánytermékek kiskereskedelmének szerkezete. Egyidejűleg a kiskereskedelmi adatok forrásában is változás következett be: 2013 júliusától rendelkezésre állnak a Nemzeti Dohánykereskedelmi Nonprofit Zrt. teljes körű adatállományai. Ezért az idősorban törés állt elő: 2014 első hat hónapjának kiskereskedelmi adatai a fentiek miatt nem összehasonlíthatók 2013 első hat hónapjának adataival. Az összehasonlíthatóság érdekében a KSH a korábbi mintavételes adatgyűjtés adatait is továbbvezette, eszerint 2014. márciusban és az I. negyedévben egyaránt 4,0%-kal nőtt a kiskereskedelmi forgalom volumene az előző év azonos időszakához képest.
- Az új (Nemzeti Dohánykereskedelmi Nonprofit Zrt-től származó) adatforrás alapján számított adatok azt mutatják, hogy **2014 márciusában** és az **I. negyedévben** egyaránt 6,4%-kal nőtt a **kiskereskedelmi forgalom** volumene.
- 2014 I. negyedévében a kiskereskedelmi forgalom csaknem felét kitevő **élelmiszer- és élelmiszer jellegű vegyes üzletek** eladásai 6,3%-kal haladták meg az előző év azonos időszakit. Ezen belül a forgalom több mint háromnegyedét lebonyolító vegyes termékkörű üzletek (hiper- és szupermarketeké, vegyesboltoké) 5,6%-kal csökkent, ezzel párhuzamosan az élelmiszer-, ital-, dohányáru-szaküzletek 2,2-szeresére emelke-

dett, elsősorban a dohány-kiskereskedelmet érintő jogszabályváltozások miatt. A **nem élelmiszertermékeket forgalmazó kiskereskedelmi egységek** forgalma 2014 I. negyedévében 6,3%-kal nőtt 2013 I. negyedévéhez képest. A tevékenységcsoporton belül a legnagyobb mértékben az iparcikk jellegű vegyes, valamint a textil-, ruházati- és lábbeli-kiskereskedelem forgalma bővült (14%), de a forgalom több mint negyedét adó bútort-, műszakcikk-üzletek eladásai is 11%-kal emelkedtek. A gyógyszer-, gyógyszeráttermék-, illatszerezletek forgalma 2,6%-kal növekedett az előző év azonos időszakához képest, miközben a könyv-, számítástechnika- és egyébiparcikk-üzleteké 3,9%-kal csökkent. Az **üzemanyag-kiskereskedelem** forgalma az I. negyedévben 6,8%-kal bővült, miközben a járműüzemanyagok fogyasztói ára átlagosan 3,8%-kal csökkent.

- A kiskereskedelmen kívül számba vett **gépjármű- és járműalkatrész-kiskereskedelem** eladási volumene 2014 első három hónapjában 7,4%-kal haladta meg az előző év azonos időszakit.
- A **kereskedelmi szálláshelyeken** a vendégek száma 8,2, a vendégéjszáké 5,9%-kal emelkedett 2014 első negyedévében. Mind a belföldi-, mind a külföldivendég-forgalom bővült a vizsgált időszakban. A vendégforgalom közel kilenczetedét fogadó **szállodákban** 5,4, illetve 4,4%-os növekedést regisztráltak.
- A **vendéglátóhelyek** eladási **forgalmának volumene** 7,4%-kal emelkedett 2014 első három hónapjában, összesen 177 milliárd forintot tett ki.

Társadalmi és jövedelmi folyamatok

- Az előzetes **népmozgalmi adatok** alapján 2014 I. negyedévében 21 274 gyermek született, 0,9%-kal több az egy évvel korábbinál, a születési arányszám 8,6 ezrelékről 8,7 ezrelékre nőtt. Az elhunytak száma 32 596 fő volt, 3,9%-kal kevesebb, mint 2013 azonos időszakában, a halálozási arányszám 0,5 ezrelékpontos csökkenéssel 13,4 ezreléket tett ki. Ezekből következően a természetes fogyás 11 322 fős száma 1519 fővel volt kevesebb az egy évvel korábbinál. 2014 első három hónapja során 4247 házasságot kötöttek, 9,8%-kal (380-nal) többet, mint egy évvel azelőtt. Az év első három hónapjában a csecsemőhalandóság 5,1 ezrelékes mutatója 0,2 ezrelékponttal magasabb volt az egy évvel korábbinál.
- 2014 I. negyedévében a foglalkoztatottság bővülése és a munkanélküliség mérséklődése következtében kedvezően alakultak a munkaerő-piaci mutatók az egy évvel korábbihoz képest. A 15–64 éves **foglalkoztatottak száma** 4 millió 50 ezer fő volt, 263 ezer fővel (6,9%-kal) több a 2013. I. negyedévinél, a **foglalkoztatási arány** pedig 4,3 százalékponttal 60,9%-ra nőtt. A foglalkoztatás bővülése nagyobb részt a férfiakhoz kötődött. A férfiak foglalkoztatási aránya 67,0, a nőké 55,1%-ra emelkedett. A foglalkoztatási arány a munkaerőpiacon kis számban jelen lévő 15–24 éves fiataloknál 22,5, a legjobb munkavállalási korú 25–54 éveseknél 77,9, az idősebb, 55–64 éveseknél pedig 40,4%-ra nőtt.
- A **munkanélküliek száma** – szintén a 15–64 éves népesség körében, 2014 I. negyedévében – 139 ezer fővel, 370 ezerre mérséklődött, a **munkanélküliségi ráta** 8,4%-os értéke 3,4 százalékponttal volt alacsonyabb a 2013. I. negyedévinél. A férfi munkanélküliek számát és arányát jelentősebb, a nőké mérsékeltebb csökkenés jellemezte. A férfiak munkanélküliségi rátája 8,2, a nőké 8,5%-ra esett vissza. Éves összehasonlításban a 15–24 éves fiatalok (21,4%), a 25–54 évesek (7,5%), továbbá az 55–64 évesek (6,4%) munkanélkülisége egyaránt szignifikánsan csökkent. A munkanélküliek 51,6%-a legalább egy éve keresett állást, a munkanélküliség átlagos időtartama egy év alatt 15,8 hónapra nőtt³).
- 2014 I. negyedévében a teljes munkaidőben alkalmazásban állók nemzetgazdasági szintű⁴ havi **bruttó átlagkeresete** 229 800, **nettó** összege⁵ 150 500 forint volt. A kereseteket terhelő járulékok és a személyi jövedelemadó szabályok változatlansága következtében a bruttó és a nettó átlagkeresetek

³ A 15–74 éves népességben belül.

⁴ A legalább öt főt foglalkoztató vállalkozásoknál, a költségvetési intézményeknél és a megfigyelt nonprofit szervezeteknél.

⁵ A korábbi évek módszertanának megfelelően családi kedvezmény nélkül számított.

egyaránt 1,8%-kal haladták meg a 2013. január–márciusit. (A közfoglalkoztatás hatását kiszűrve a bruttó és a nettó átlagkeresetek növekedési üteme szintén megegyezett: 6,4% volt.) A nettó bérek a versenyszférában 5,0, a közfoglalkoztatottak nélküli köz-, illetve nonprofit szférában 9,0, valamint 8,3%-kal emelkedtek. (A költségvetési intézmények és a nonprofit szervezetek esetében a megkülönböztetést a közfoglalkoztatottak jelentős száma indokolja. Ebben a két gazdálkodási formában alkalmazzák a közmunkások 93%-át.) A költségvetési és a nonprofit szférában az alkalmazottak egy része a keresetbe nem tartozó **kompensációban részesült**, a juttatás havi összege bruttó 10 400, illetve 9900 forint volt.

- A **fogyasztói árak áprilisban** 0,1%-kal mérséklődtek, az **első négy hónap átlagában** pedig stagnáltak az előző év azonos időszakához képest. Az infláció fokozatos lassulása, majd megszűnése elsősorban a rezsicsökkentéssel magyarázható, de enyhén, 1% alatti mértékben az egyéb cikkek, üzemanyagok, a ruházkodási- és a tartós fogyasztási cikkek, valamint az élelmiszerek ára is mérséklődött, miközben a szeszes italok, dohányárúk és a szolgáltatások továbbra is drágultak. A nyugdíjasok fogyasztóiár-indexe (99,5%) minden más lakossági csoporttól elmaradt.

- A **személy sérülései közúti közlekedési balesetek** 2006 óta tartó csökkenése 2013-ban növekedésbe váltott. További emelkedés jellemezte 2014 első negyedét is: az előző év hasonló időszakához képest a balesetek száma 13%-kal nőtt, és kimenetük is tragikusabbá vált. A halálos balesetek száma 39%-kal, a súlyos sérüléssel járóké ötödével nőtt. A mintegy 3900 sérültből 139-en életüket veszítették, és több mint 1000-en súlyosan sérültek.
- A balesetek közel kétharmadát személygépkocsik okozták, 12%-kal többet, mint a megelőző évben. A motorkerékpárosok által okozottak száma közel két és félszeresére, a kerékpárosoké 41, a segédmotoros kerékpárosoké pedig 39%-kal emelkedett. Az összes baleset 11%-ában játszott szerepet az **alkohol**: a 323 baleset 21%-kal volt több a 2013 első negyedévinél.
- 2014 I. negyedévében 78,6 ezer **bűncselekményt** regisztráltak, csaknem 8 ezerrel (9,1%-kal) kevesebbet a 2013. I. negyedévinél. A bűncselekmények sértettjeiként 1,6%-kal többet, 53,0 ezer természetes személyt vettek nyilvántartásba. 24,7 ezer bűnelkövető vált ismertté, lényegében ugyanannyi (+0,2%), mint egy évvel korábban.

1. tábla

Összefoglaló adatok

(indexek az előző év azonos időszakának százalékában)

1.) 2014. január–március

Megnevezés	2013	2014.		
		január–február	március	január–március
Ipari indexek				
termelés	101,4	107,3 ^R	110,6	108,4
értékesítés belföldre	98,2	97,1 ^R	96,8	97,0
értékesítés exportra	104,9	110,4 ^R	114,7	111,9
létszám	100,6	101,9	102,4	102,0
termelékenység	100,8	105,6 ^R	108,2	106,5
Építőipari termelés indexe	109,6	122,5	134,2	127,6
Mezőgazdasági értékesítés indexe	106,9	116,8	113,8	115,9
Kiskereskedelmi forgalom indexe	101,8 ^R	106,5	106,4	106,4
Behozatali értéke, millió euró	74 710	12 244 ^R	6 673	18 917
értékindexe	101,9	101,6	108,8	104,0
Kivitel értéke, millió euró	81 719	13 486 ^R	7 348	20 834
értékindexe	102,2	103,9 ^R	107,4	105,1
Árindexek				
ipari termelői árak	100,7	100,0	98,1	99,4
ipari belföldi értékesítési árak	99,5	98,4	97,5	98,1
mezőgazdasági termelői árak	92,2	87,5	89,8	88,4
behozatali forintárak	99,4	100,2	..	..
kiviteli forintárak	100,0	101,2	..	..
Alkalmazásban állók létszáma, ezer fő	2 699	2 800 ^R	2 829	2 809
index	100,9	108,5 ^R	107,2	108,1
Munkanélküliségi ráta ^{a)} , %	10,3	..	..	8,4
Bruttó átlagkereset, ezer forint	230,7	226,6	236,2	229,8
nominális index	103,4	101,3	102,8	101,8
Nettó átlagkereset, ezer forint	151,1	148,4	154,7	150,5
nominális index	104,9	101,3	102,8	101,8

^{a)} A 15–64 éves népességen belül.^R Revideált adat.**2.) 2014. január–április**

Megnevezés	2013	2014.		
		január–március	április	január–április
Fogyasztóiár-index	101,7	100,0	99,9	100,0
Az államháztartás központi alrendszerének egyenlege, milliárd forint	-929	-701	-250	-951
Ebből:				
központi költségvetés	-980	-796	-235	-1 031
társadalombiztosítási alapok	0	64	-19	45

További információk, adatok
(linkek):[Táblák](#)
www.ksh.hu

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu
[Információs szolgálat](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789